

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 tal. 20 sgr.,
na całe Prusy 2 tal.

INSERATY:

1 sgr. 8 fen. od wiersza na 1 szerokości
przyjmują się tylko w ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu.

Do czytelników gazety.

Z kończącym się czwartym kwartałem przypominamy, iż prenumerata ćwierćroczna dla tutejszych czytelników wynosi 1 Tal. 20 Sgr., dla zamiejscowych 2 Tal. — Zamiejsco wi czytelnicy odbierać będą za tę cenę codziennie z wyjątkiem poniedziałków wychodzącą gazetę na wszystkich Król. Urzędach Poczтовых w całej Monarchii.

Prenumerata exempl. na papierze kancelaryjnym wynosi 15 Sgr. ćwierćrocznie więcej od powyższej ceny. — Nie naszą będzie wina, jeżeli dla późniejszego zamówienia w ciągu bieżącego kwartału, poprzedzające numera nie będą mogły być przesłane.

Dla wygody Szanownej Publiczności tutejszej będą także: Pan **G. Bielefeld**, kupiec w starym rynku pod Nr. 87., PP. **Krug i Fabricius**, kupcy przy Wrocławskiej ulicy Nr. 11., Pan **Jakób Appel**, kupiec, przy ulicy Wilhelmowskiej Nr. 9., Pan **M. Graetzer**, kupiec, na rogu Berlińskiej i Młyńskiej ulicy, kupiec Pan **Leitgeber** na Garbarach Nr. 16., Pan **C. Preiss** przy Sapieżyńskim Nr. 1., Pan **Adolf Latz** przy placu Wilhelmowskim pod Nr. 10., Pan **Karol Borchardt**, kupiec, na rogu Fryderykowskiej i Lipowej ulicy Nr. 19., kupiec Pan **Marcus Wongrowitz** na Chwaliszewie w domu Engla, i P. **Pajewski** na Chwaliszewie pod Nr. 95. obok apteki, przyjmować prenumeratę na naszą gazetę i wydawać ją będą prenumeratom wieczorem dnia poprzedzającego.

Mogą także miejscowi czytelnicy zapisywać się na Król. pocztę, ale według wyższego rozporządzenia w tym przypadku opłacać muszą cenę jak zamiejscowemu to jest 2 Talary.

Ważniejsze telegraficzne wiadomości podaje Gazeta Wielkiego Xięstwa Poznańskiego o 12 godzin, a nieraz o dwie doby wcześniej niż wszystkie do Poznania nadchodzące gazety.

Poznań, dnia 31. Grudnia 1857.

Ekspedycja Gazet W. Deckera i Spółki.

Do Czytelników.

W skutek zmiany kursów na kolejach żelaznych i pocztach, wychodzić będzie gazeta nasza od dnia 2. Stycznia o dwie godziny wcześniej i już o godzinie w pół do trzeciej po południu wydawana i rozsyłana.

Inseraty do gazety, jeżeli w tymże dniu mają być umieszczone, powinny być najpóźniej do godziny 10. przed południem nadesłane.

Ekspedycja gazety wielkiego księstwa poznańskiego.

Telegraficzne wiadomości.

Medyolan, 24. Grudnia. — Wczoraj wieczorem polepszyło się arcybiskupowi, ale lewa strona wciąż jest bezwładna.

Paryż, 28. Grudnia. — Cesarz przyjął wielką wstęgę orderu domu elektorskiego heskiego.

Proces między Milhaudem i Rouym w ten sposób został rozstrzygnięty, iż pierwszy kierować będzie polityczną częścią Pressy, administracyjną zaś Rouy.

Paryż, 29. Grudnia. — Bank francuski zniżył w tej chwili dyskonto na 5 proc. Przy odejściu tej depezy 3 proc. renta 68 fr. 10 cent., austyackie rządowe koleje 730.

Londyn, 28. Grudnia. — Ogłoszone w tej chwili urzędowe sprawozdania z Kalkuty d. 24. Listopada, potwierdzają wiadomość o zupełnym wyswobodzeniu Luknowa, ale nie podają dalszych szczegółów, tylko powtarzają znane z Timesa.

Lord Clanricarde zastąpi hr. Harrowby jako tajny zachowawca pieczęci ministerstwa.

Times poczytuje przesilenie handlowe w Anglii za ukończone.

Londyn, 29. Grudnia. — Dzisiejszy Times twierdzi, że lord Stratford zupełnie wystąpi ze służby publicznej.

Parowcem »Ameryka« przywieziono przeszło milion dolarów w brzęczącej monecie i wiadomości z Nowego Jorku dochodzące do d. 18. b. m. Na targu pieniężnym była obfitość, a kurs na Londyn stał 109½ do 110. O mąkę nie pytano, bawełna ½ cent. niżej.

Wedle wiadomości z Utah panował między Mormonami duch wojenny.

Berlin, 30. Grudnia. — Najj. Pan raczył udzielić dyrektorowi sądu powiatowego Schnehen w Nowym Rupinie order orła czerwonego 3. klasy na pętlicy, kr. hanowerskiemu radcy leśniczemu Schroeterowi order orła czerwonego 3. klasy, inspektorowi poborowemu Disseldorfowi w Arnshagen order orła czerwonego 4. kl., a tajn. sekretarza gabinetowego, radcę sprawiedliwości Strampffa tajn. radcą nadwornym.

Berlin, 27. Grudnia. — Ponieważ Austria pospieszyla z pomocą pieniężną Hamburgowi, a Prusy odmówiły wsparcia, przeto Hamburger Börse Halle czyni wyrzuty drugiej, na które odbiera surową odpowiedź dziennika na półurzędowego Zeit.

Wielka też zachodzi różnica mowy Zeit w stosunkach narodowego banku austriackiego, który niepotrzebuje srebra na wypłaty za swe noty z kursem

przymusowym, a pruskim bankiem, który na wykupienie not swoich trzyma srebro w rezerwie. Dalej, skoro rząd pruski zajął stanowisko w obec handlu krajowego odrębne i trzyma się zasady, że handel ten sam za siebie odpowiada i oglądać się nie może na rząd, aby go wspierał, gdy się przerachuje w swoich obrotach, przeto tem mniej może służyć zagranicznym spekulantom, których szal handlowy uniósł w przesadzone przedsiębiorstwa. Rząd pruski wspiera tylko stałe i pewne przedsiębiorstwa, niemożę i niechce zaś zachęcać do spekulacji szalonych.

Jeżeli wielkie domy hamburgskie posiadające od dawnego czasu wielkie zaufanie, wpadły w tak smutne położenie, przypisać tego niemożę zniknięciu zasobów brzęczącej monety, bo w bankach i kasach ludzi prywatnych tyle było tam jeszcze pieniędzy, iż wystarczały na spłnienie 10 milionów marek banko, a co większa, kiedy Austria wysłała z Wiednia pieniądze na zasilenie przedsiębiorców hamburgskich, tymczasem z Hamburga wysyłali tamedzni kupcy ostrożni gotowiznę zagranicę. Hamburgscy więc kapitaliści niemieli zaufania do swych współobywateli spekulujących, i panujących na giełdzie, wiedzieli, że oni takie nagromadzili zapasy towarów i w takie powdawali się spekulacye, iż nieodpowiadały bynajmniej ich własnemu majątkowi i potrzebom rzeczywistej konsumcyi. Kto więc z bliska nie budził zaufania, niepowinien liczyć na zaufanie dalekie, a pruskie kapitały niemożę służyć spekulacyom zmierzającym na podrożenie potrzeb do życia potrzebnych.

Takie są orzeczenia dziennika Zeit i bardzo słuszne, bo skoro wypowiedziano własnemu handlowi przesadzającemu w spekulacyach, czemużby miano wspierać handel przesadzony zagraniczny. Rząd pruski słusznie trzyma się zasady, iż handel grzeszący przesadą, powinien za swe grzechy sam odpowiadać, a nie obracać się po pomoc publiczną, która przychodząc w pomoc szalonej spekulacyi, mogłaby się ogolocić z własnych zasobów, na których znów powszechna zasadza się pomyślność, a nie jednego stanu handlowego. Niemożę więc odmówić bystrości finansistom pruskim, iż wśród niedoli i upadków, niedali się porwać w odmet niedostatku i woleli stłumić w sobie uczucie litości nad nieszczęściami niektórych domów wielkich handlowych, aby ocalić lub nienarazić na niebezpieczeństwo dobro popołite wszystkich obywateli.

— Najświeższe wiadomości ze świata. — Anglicy otrzymali wiadomość przyjemną na gwiazdkę. Luknow ocalony. Nie posiadamy jeszcze szczegółowych podań o bitwach, które poprzedziły uwolnienie Luknowa od obleżenia, ale ofiary, które poległy, nie były nadaremne, bo Luknow po Delahach było głównym zbiorowiskiem powstańców.

— Zamianowanie pana Brunnowa posłem rosyjskim przy dworze angielskim, poczytuje Times za ważny wypadek polityczny. Stopnia ambasadora, od r. 1839. po posła rosyjskim Pozzo di Borgo żaden rosyjski poseł nie posiadał. Zamianowanie więc ambasadorem Brunnowa, dowodzi uczuć bardzo przychylnych cesarza Aleksandra względem Anglii i trafności oceniania wzajemnych interesów Anglii i Rosji.

Zamianowanie to naznacza zwrot w polityce rosyjskiej, bo stosunki były bardzo napięte z powodu Księstw Naddunajskich, żegluga na morzu Czarnym, i inne kwestyi.

— Z Paryża dochodzi wiadomość urzędowa o pogodzeniu się Reszyda baszy z posłem francuzkim panem Thouvenelem, i że się zanoszą przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Anglią i Neapolem. Rosya oświadcza w swęj nocie dyplomatycznej co do sporu zachodzącego

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 tal. 20 sgr. na całe Prusy 2 tal.

INSERTY:

1 sgr. 3 fen. od wiersza na 1 szerokość przyjmują się tylko w ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu.

powodu święta Nowego Roku gazeta dopiero w piątek na wieczór wyjdzie.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

dnia. — Na posiedzeniu dzisiejszym rady narodowej wnosi o przyjęcie wniosków rady związkowej, a więc o stałe polityki. Sprawozdawca Escher powiada, że przy jest niepotrzebne, bo wspiera się na powszechnem uniesie oświadczenia rady związkowej pomnożyły się widoki na rozwiązanie kwestyi mogące Szwajcaryą zaspokoić. Kolej, iż radzie związkowej uda się załatwić sprawę; w ra postanowiono bronić się do ostatniego. Z tego powodu onego kredytu. Rada narodowa przyjmuje jednogłośnie rozpraw, powstaniem 110 członków. Escher potem jest zgodnym, że się tą zgodą uwieńczył. Niech teraz od przygotowany na wszystko. Mowa ta wywarła nie-

Grudnia. — Urzędowy wirtenberski Staatsanzeiger eputowanych, dotyczące przemarszu wojsk pruskich, jako polityki i wymierzone przeciw jasnemu prawu Prus sprzy noszą, że Szwajcarowie zwiedzający tameczną akademią, e ojczyźnie i że wciąż Szwajcaryą zakupuje w Wirtem-

Grudnia. — Korespondent paryski donosi w Dresdner za na zapytanie oświadczyła, iż się nie sprzeciwi wkrocze do Szwajcaryi i że o tem postanowieniu uwiadomiła rządy e.

Telegraficzne wiadomości.

M., 30. Grudnia. — Frankf. Journal zamieszcza depe- czorajszą, według której zgromadzenie związkowe w po- emiało posiedzenia. Radzca związkowy Furrer udaje się południowych niemieckich. Poseł amerykański w Szwaj- o Berlina. Statki parowe na jeziorze Bodeńskim opatrują wajcarskie otaczają fortyfikacyami.

Grudnia. — Dzisiejszy Globe potwierdza zawarcie kom- rego Rosya za ustąpienie Bułgradu, ma dogodniejszą dla ce w Bessarabii.

szęj wiadomości z centralnej Ameryki, położenie Walkera W Nikaragua podobno wszystkie stronnictwa są prze- ia» przybił z Nowego Jorku.

udnia. — Najj. Pan raczył nadać burmistrzowi Krüger burmistrza i powołać nauczyciela przy wyższej szkole ferdekera na dyrektora téjże szkoły.

udnia. — Droga telegraficzną odebraliśmy tu wiadomość zienia związku szwajcarskiego. Wedle téj wiadomości je- odebrało francuskiej noty, do której przystąpiły wielkie iast poselstwo mu doręczonem zostało prezydenta, w któ- nia dotychczasowego postępowania. U nas wzrasta nako- ju. Nietylko nazwiska członków komisji rady narodo- niarkowania w nich panującego, ale jeszcze u nas w kołach orze zawiadomionych mówią, iż nota francuska do której

więc i pokój utrzymany. Byłoby to płonem przypuszczeniem, gdyby w Szwajcaryi sądzono, iż w Prusach jakiegokolwiek stronnictwo szuka sposo- bności uwikłania Prus w wojnę z Szwajcaryą. Możem to szczerze wypowie- dzieć, iż w Prusach powszechnem jest zdaniem, iż królowi należy się zadość- uczynienie, a jeżeli od Szwajcaryi żądać trudno, coby jęj rzeczywistemu inter- esowi szkodziło, to może pod względem tego punktu honorowego wystąpić z należytą uprzejmością i nieprzywiązywać zbytecznej do formy wartości.

Francya.

Paryż, 27. Grudnia. — Czytamy dziś w Constytlionelu co nastę- puje: «Wśród najsprzeczniejszych wiadomości, które w sprawie Newszatel- skiej tłumnie się wznoszą, dwa są ich rodzaje, jedne tyczą się przygotowań wojennych, i nie można zaprzeczyć, że i z jednej i strony drugiej zdają się go- tować na dobre do walki; widoczną jest atoli z drugiej strony rzeczą, że dypla- macya nie wyrzeka jeszcze ostatniego słowa. Musieliśmy donosić, i po- twierdzamy dziś, że próbowano w tym tygodniu zgodę, ale żadnego ta za sobą nie pociągnęła skutku; artykuł wszakże umieszczony w Journalu la Suisse oświadcza, że nie można mówić jeszcze o bezwarunkowem zaniechaniu układania się dalszego. Dziś mówią o porozumieniu się czterech mocarstw, które razem z Prusami podpisały protokół londyński, względem ułożenia nowej noty do rady związkowej; dodają nawet, że propozycye w nocy téj zawarte Prusy przyjęły. Jeżeli ostatni ten punkt jest prawdziwym, czy też nie godzi się mieć nadzieję spokojnego rozwiązania sprawy szwajcarskiej.»

— Sesa ciała prawodawczego zagajoną będzie 2. Lutego.

— Panna Rachel wyjechała z Kairo do wyższego Egiptu. Zdrowie jęj polepszyło się znacznie pod wpływem łagodniejszego klimatu.

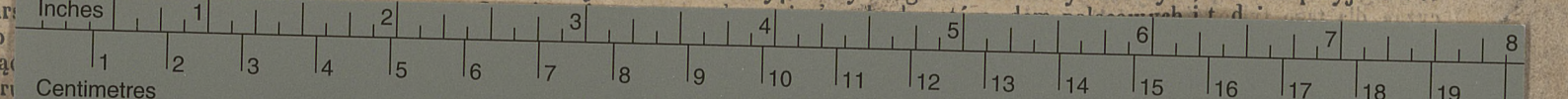
(Z kor. Cz.) Kredyt ruchomy daje dywidendy nie 200 lecz 125 frank. Starania Rothschilda o zamienienie syndykatu bankierskiego na instytucyę kre- dytową, spełzły na niczem. P. Baroche radził mu, aby się skojarzył z Perei- rem. Na taką radę, Rothschild wziął kapelusze i prezesa rady stanu bez odpo- wiedzi opuścił. Świat finansowy paryski dzieli się na cztery partye: Pereire, z dziennikami «Journal des Actionnaires» i «Industrie», Rothschilda z dzienni- kiem «Semaine financiere», Miresa z Journal des Chemins de fer i Millaud z la Presse. Kiedy Millaud i Pereire podnieśli na siebie laski au Foyer du Gymnase, jeden przytomny zawołał: ne craignez rien, les cannes de ces messieurs sont en or. Pan Peyrot, pisarz sumienniejszy, opuścił la Presse i przeniósł się do Siecle. P. Eugeniusz Forcade, główny redaktor la Semaine financiere, przeszedł pod sztandary Rothschilda, jak r. 1849 przeszedł pod sztandary jenerała Changarnier. Zmiana sztandaru nie pociąga za sobą zmiany przekonania. Rothschild i Changarnier byli i są bardzo dobrze z sobą i kto wie, czy nie sypią też same baterye. Duch partyi we Francyi obleka się dziś w płaszcz religijny albo finansowy.

Mówią ciągle o zdwojeniu kapitału banku i zapewniają, że to może się zrobić przed skończeniem przywileju tegoż zakładu, jak się zrobiło zdwojenie kapitału komptoiru eskomptowego. Ma to być na rękę Pereirowi.

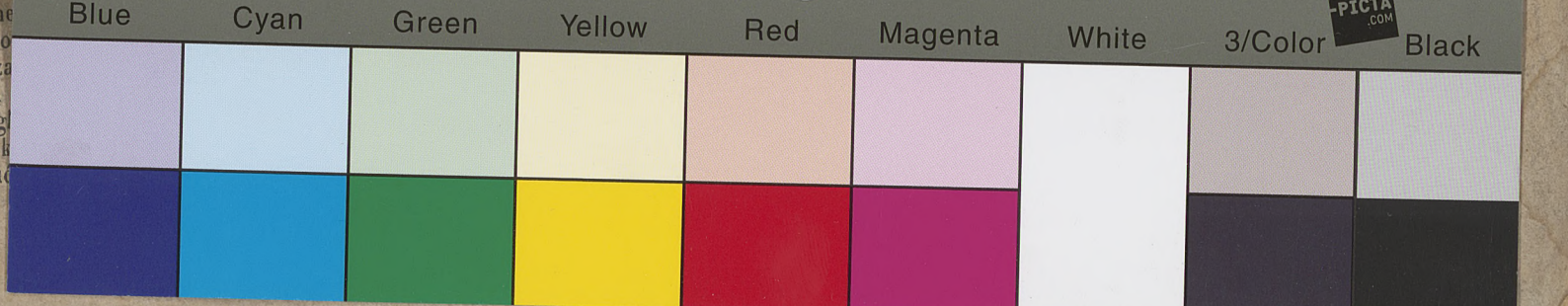
Minister Fould zawiadomił urzędownie prefekta Sekwany, że cesarz przy- chylił się do opłat na wchodzących do giełdy. W skutek tego prefekt rozkazał architektowi miasta urządzić potrzebne do tego tourniquets, to jest, kółka krą- żące się. Niechętni temu giełdziści, dali prefektowi tytuł: baron de Tourniquet.

P. Cohen został zastąpiony w le Pays przez p. Basset. Urażony tem, p. Belly opuścił redakcyę dziennika. Zawsze mówią, że p. Cohen weźmie redak- cyę la Presse.

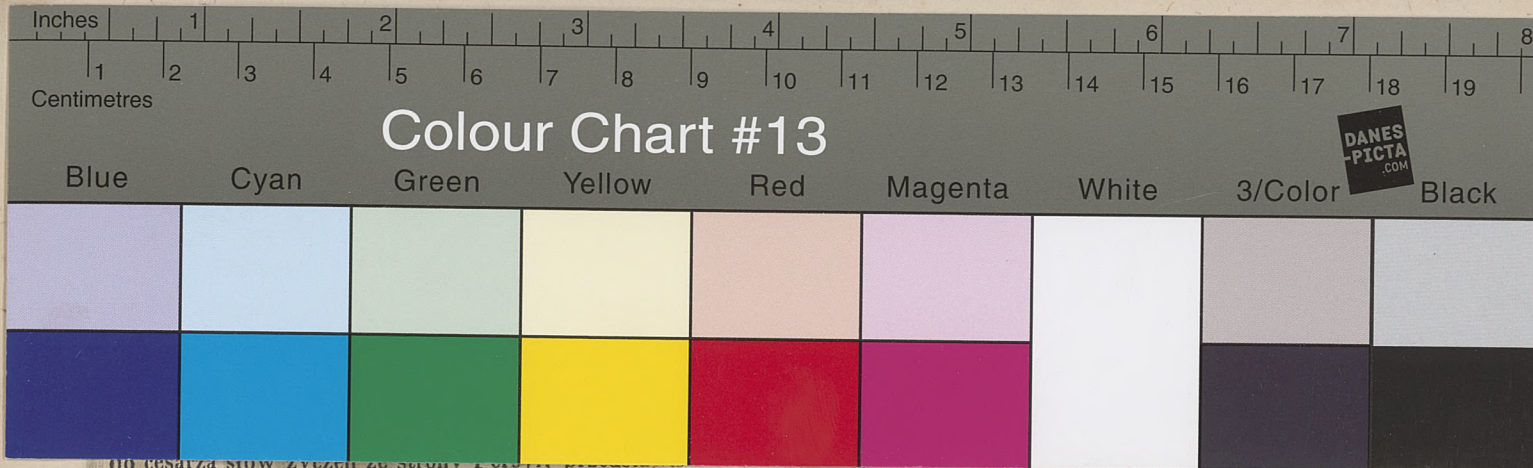
Monitor zawiadomił, że d. 1. Stycznia cesarz przyjmie życzenia nowo- roczne ciała dyplomatycznego i ciał ukonstytuowanych, a dnia 2. przyjmie z ce-

Colour Chart #13

DANES-PICTA.COM

do cesarza słow... orszaku i wręczył w imieniu i ze strony pana swego cesarzowi order królewski Persyi i podarki dla cesarzowej i cesarzewicza.

— Nowo obrany arcybiskup paryski, kardynał Morlot, dotychczasowy arcybiskup w Tours, urodził się 18. Grudnia 1795 r., ma więc lat 61.

— Mówią, że Cavaignac obranym będzie we wszystkich trzech obwodach wyborczych od republikańców.

(Kor. Cz.) Proces kryminalny, który się odbył onegdaj, nie wykazał, aby Verger zabijając arcybiskupa paryskiego, działał w interesie jakiejś partii politycznej. Wykazał tylko, że Verger jest ladaco, że jest gwałtowny do wściekłości, że jest niemal obłąkanym. Chciał on być zabici papieża i w tym celu prosił Trapistów, aby go poslali do Rzymu, a gdy tego nie otrzymał, za- bił arcybiskupa. Zamialem jego było zadać cios katolicyzmowi, w osobie jego reprezentanta we Francyi. Co go do tej zbrodni doprowadziło, trudno powiedziec. Zabiwszy arcybiskupa nie wołał precz z boginią! lecz: precz z Geno- wefistami! W procesie oskarżał duchowieństwo o złe prowadzenie się, ale oskar- żenie, wychodząc z ust gwałtownych i może obłąkanym, nie wzbudziło ufno- ści. Podczas procesu Verger pokazał prawie wściekłość, a po procesie pokazał słabość. Przyjął księdza, apelował do sądu kasacyjnego i odwołał się do łaski cesarskiej. Adwokat Nogent St. Laurent starał się dowieść, że Verger jest obłą- kanym i zdaje się że tak jest. Jeżeli nie jest obłąkanym, Verger jest Herostratem, szukającym sławy w zbrodni. Po procesie wypytywał się co o nim mó- wiła publiczność. Dla takiego zbrodniarza, trzeba użyć środka greckiego: to jest zakazania, aby o nim mówiono, Herostraci zdarzali się często w Grecyi. Kolos Rodyjski był obalony przez jednego z Herostratów, ale nauczony spa- leniem świątyni Diany w Efezie, rząd grecki zataił ten czyn i wytłumaczył zni- szczenie kolosu trzęsieniem ziemi. Sąd kasacyjny skończy zapewne spiesznie z założeniem apelacji przez zbrodniarza. Rząd także skończy z nim zapewne spiesznie. Verger może być ścięty jeszcze tego tygodnia. Verger źle się wy- raził o księdzu Bautain, a ksiądz ten jest uważany za najświatlejszego i naj- więcej awansowanego w gremiach katolickich. On to dał pobudkę do ustano- wienia tak zwanego *Fête des Ecoles*, mającej na celu pogodzenie wiary z nauką; on to także dawał natchnienie arcybiskupowi paryskiemu do jego listów pa- sterskich, zwykle świątłych, pięknych i ludzkich.

Nie ma jeszcze nic pewnego kto zastąpi zamordowanego arcybiskupa. Nuncjusz Sacconi zaleca kandydatów stolicy apostolskiej, ale rząd go nie słu- cha. Jest z nim nie dobrze. Nuncjusz Sacconi naraził się w kilku okoliczno- ściach zbyt niemiłym naleganiem i zbyt śmiałością. Rząd jest oględniejszym i to co się stało daje mu słusność.

Hr. Kisielew i baron Brunnow nie wyjechali jeszcze naprzeciw W. książe- tom rosyjskim. Mówią dzisiaj, że W. księżęta mają się udać poprzednio do

stacyi znajdował już przygotowanie to, o czym nie tylko napomknął, nie domyślając się bynajmniej, że na jego posłudze. Jeżeli czytał w dzieciństwie »Tys drobne wypadki z podróży musiały równie czarodzie- opowiadania Szeherazady.

Ogłoszono w tych dniach prospekt na Przegląd fr- slawe recoeuil international composé de travaux empiri- ques russes, polonais etc. et d'articles originaux fran- autres pays slaves«. Wydawca p. J. Améro spółpr- cuskiego żąda sto subskrypcji po 100 fr. w zamian za Przeglądu, którego cena jest 40 fr. i ofiaruje następ- od ceny rocznej. Jak każdy prospekt i ten zaczyna- ble une lacune regrettable dans la presse périodiqu- inne pisma od czasu do czasu umieszczają artykuły wystarczająco wymaganiom publiczności ciekawej bliżej Polakami, Czechami, Serbami, Bułgarami itd. Prze- wiański bierze na siebie posłannictwo opowiedzieć Eu- cyi jak żyją te ludy, jaka ich jest organizacya, stan k- myślowej, jednym słowem w miesiecznych zeszytach- wierną panoramę. Jeżeli nie dziś, to później pismo organem wyłącznym interesów i polityki rosyjskiej.

Drugi Przegląd wystąpi wkrótce pod tytułem: »- pod opieką hrab. Walewskiego. Wydawcą jego ma- gresu paryskiego. Jeszcze prospekt nieogłoszony, ale- Przeglądu, będzie to pismo traktować pytania z wyżs- takie nie mały obudzi interes.

Doktor Dropsy nasz spółrodak przygotował do d- czności zastosowanej do leczenia chorób» i wydaje g- Z tego cośmy słyszeli o uczonych jego postrzeżeniach- łącznie się poświęcał, pracą jego zwróci bezwątpieni- ków tutejszej akademii medycznej.

Pan Jan Kozmian po kilkuniedniowym w Paryżu po- w zamiarze wstąpienia do stanu kapłańskiego. Zam- dwa lata w seminarium rzymskiem, następnie rok je- poświęcić się na usługi własnej parafii, w której od- przemieszkiwał.

— Gospodarze nasi mogą porównać własny do- otrzymują tutejsi, chowający je na stajni. Czytam- w majątku Chaumont pod miastem Poitiers, ma kt- dwa miesiące do roku idą na paszę od końca Wrze-

materyalny ślad przesyłanej depezy, więc przedsta- wiający możliwość sprawdzenia jej w każdym czasie.

Wszystkie inne telegrafy, jak późniejszy Wheat- stonea, Fromenta, Simensa, Foy-Bregueta itp., są także oparte na tem samym prawie elektryczności, mianowicie wprawianiu w ruch mechaniczny zawiesz- onego w pobliżu żelaza przez kolejne wzbudzenie i przerywanie strumienia elektrycznego, więc tem sa- mem namagnesowywanie i zobojętnianie elektro- magnesu, który przyciąganiem i puszczaniem małej sztabki żelaznej ten ruch mechaniczny sprawia. Za- stosowanie tylko tego prawa jest nieco odmienne, lecz bynajmniej nie zawide. Cała różnica na tem tylko polega, że działanie mechaniczne wywiera się na sztabkę poziomą lub pionową, która urządzona jak wahadło w zegarze, ruchem swoim w tę i w ową stronę, zazębia końcami widłowatemi kółko przy- rzędu i nadaje mu chód zupełnie podobny zegaro- wemu, bo za każdym ruchem całkowitym tego wa- hadła, kółko o jeden zęb postępuje w swym ruchu obrotowym, a tem samym i indeks zależący od jego chodu postępuje ciągle naprzód, wskazując na coraz odmienne litery, które w przebiegu swym na cyfer- blacie spotyka. Jeżeli więc dwie stacye uregulują się poprzednio, to wskazówki ich telegrafów będą stale mieć jednakowy wspólny chód i jednocześnie na je- dnoimienne litery będą wskazywać, bowiem też samą zupełnie ilość ruchów wahadła ich zrobią, od któ- rych jak wiemy posuwanie się tych wskazówek jest

czny, a którego niepodobna jest opisać dokładnie i dać jasne o nim pojęcie bez pomocy rysunkowej. Szło mi tylko o danie wyobrażenia o sile zasadniczej działania telegrafii elektrycznej, dla tego też i ogra- niczę się na poprzednio wyłożonem. Nadmienię też jeszcze tylko, że ostatniemi czasy roku zeszłego zo- stał wynaleziony przez braci Digney telegraf druk- jący typograficznie całą depezę, literami znajdują- cemi się na obwodzie koła. Urządzenie tego telegrafu ma być bardzo proste, jak o tem poświadcza spra- wozdanie komisji w tym celu wyznaczonej i będzie mogło z łatwością być wszędzie zastosowanem. Bar- dziej szczegółowy opis jego na późniejszy kiedy czas odkładam.

Jedno tu tylko należy objaśnić jeszcze dla uzupeł- nienia tego ogólnego pojęcia o mechanicznej telegrafii elektrycznej, a mianowicie w jaki sposób można otrzymać nieustanne źródło elektryczności? a także jak można wzbudzić i przerwać tak wielką ilość ra- zy ten strumień, by w ciągu sekundy kilkadziesiąt i kilkaset, a nawet tysiąc przerw podobnych mózdz zrobić, jak to ma miejsce w drukujących chemicznie telegrafach amerykańskich Bain'a i House'a.

Jeżeli dwa różnorodne krażki metaliczne, jak miedź i cynk naprzykład, przytkniemy do siebie, wzbud- dzimy w nich tem samym działanie elektryczne, które trwać będzie dopóty, dopóki przyleganie to mieć bę- dzie miejsce. Każda elektryczność rozbiegunowuje się. to jest rozdziela na dwie dwunimienne: dodatnia

siły tego stosu wzmaga si- żnorodnych, czyli tak zwa- liczba powinna być zaws- wym szyku przelozoną, t- nym powinien być cynko- dziany; potem znów cynk- stępnie. Baczyć trzeba n- stosu zakończyły się zwyk- co zresztą samo przez się- elementa składają się każdy- ich przekładania powinien- żenia siły ich oddziaływa- przekłada się krażkiem suk- przednio w wodzie okwazs- nie ilość elementów, moż- ztroić, posetnić siłę prąd- źródło jest niewyczerpują- pewien trwa w sile jednal- zmaite; zwykle używane s- o wiele tańsze i silniejsze, a- do użytków telegrafii elekt- łączącego przeciwległe bieg- wolną, byleby tylko zosta- dny warunek, a mianowic- gdzie przerwany. W ten s- żyć czy na milę, czy na m- czy kilkaset itd. Szybkość- czność jest tak chyżą, że m- czesna. Zjawiska więc, któ-

